

לקוטי תורה • ראש השנה • מאמר 6

שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'

שיר המעלות: ממעמקים קראתיך, הוי'

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/rosh-hashanah/6](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/rosh-hashanah/6)

1 שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. ממעמקים הוא לשון שעושה עומק משם קראתיך ה' והוא ניתקן

לומר בעשיית [בעשרת ימי תשובה] [בגמרא נזכר פסוק זה פ"ק [פרק קמא] דברכות (י"א א')]

"שיר המעלות: ממעמקים קראתיך, הוי". "ממעמקים" הוא ביטוי המתאר מי שיוצר עומק: משם "קראתיך, הוי". ותיקנו לומר אותו בעשרת ימי תשובה. [פסוק זה נזכר בגמרא: בפרק הראשון של ברכות (11a),

פ"ג [פרק ג'] דתענית (כ"ג ב') וברכות סדר ויקרא ס"פ ג' ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה בפ' אני חבצלת השרון ובקהלת רבה בפסוק שמור רגליך כאשר.

בפרק השלישי של תענית (23b); ובמדרש רבה, סדר ויקרא, בסוף פרק ג'; ובשיר השירים רבה, על הקטע "אני חבצלת השרון"; ובקהלת רבה, על הפסוק "שמור רגליך כאשר [תלך]".

בזח"ב [בזהר חלק ב'] בפ' בשלח (דס"ג ע"ב) ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם וס"פ ויקרא (דכ"ו ע"א) ובפ' אחרי (דס"ט א' וד' ע' [עיי' ע"ב])

בזהר, חלק ב, בפרשת בשלח (63b), ובמקדש מלך שם; ובסוף פרשת ויקרא (26a); ובפרשת אחרי (69a ו-70b);

ובפ' ואתחנן (דרס"ה ע"ב) ובפ' הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובפ' ויחי דרכ"א [כי בכל השנה האדם הולך אחר שרירות לבו כמ"ש כי פנו אלי עורף].

ובפרשת ואתחנן (265b), ובפירוש הרמ"ז (רבי משה זכות) שם; ובפרשת ויחי, דף 221. כי במשך כל השנה האדם נמשך אחר שרירות לבו, כמו שכתוב: "כי פנו אלי עורף".

אבל בעשיית [בעשרת ימי תשובה] בכל יום ויום כאו"א [כל אחד ואחד] נתקרב אל השי"ת [השם יתברך] ונתעלה בכל יום יותר עד יוהכ"פ [יום הכפורים] ונעשים כל נשמות ישראל עם השי"ת [השם יתברך] פכ"פ [פנים בפנים] והוא מחמת רצון שרצונו של כל אדם להתקרב אל השי"ת [השם יתברך] בבחי' פנים כו'

אבל בעשרת ימי תשובה, בכל יום ויום, כל אחד ואחת מתקרבים לה' יתברך ומתעלים יותר מיום ליום, עד יום הכיפורים; וכל נשמות ישראל נעשות עם ה' יתברך פנים אל פנים. והדבר נובע מרצון: רצונו של כל אדם להתקרב לה' יתברך בבחינת פנים וכו'.

[ועמ"ש מזה בפ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר ובסמוך בד"ה שובה ישראל עד ובד"ה לבאר ענין יוהכ"פ [יום הכפורים]].

[ועיינו במה שנכתב על כך בפרשת אחרי, במאמר הפותח במילים "כי ביום הזה יכפר"; בסמוך, במאמר הפותח במילים "שובה ישראל עד"; וכן במאמר הפותח במילים "לבאר ענין יום הכיפורים".]

2

והנה צריך להבין ענין נשמות ישראל דלא כמו שסוברים העולם שהנשמה היא רק החיות והשכל

שבתוך האדם שבו משיג את השי"ת [השם יתברך]

כעת עלינו להבין את עניינן של נשמות ישראל. אין זה כפי שסוברים אנשים, שהנשמה היא רק החיות והשכל שבתוך האדם, שבאמצעותם הוא משיג את ה' יתברך,

כמו שכליכים אחרים שמשיג עניינים אחרים בודאי אינו נקרא נשמות ישראל כי הנשמה היא חלק אלוה ממעל שהוא למעלה מהשכל [ועמ"ש מענין נשמה בביאור ע"פ ולא תשבית מלח בפי' ויקרא]

כמו שיש שכלים אחרים שבאמצעותם משיגים נושאים אחרים. בוודאי אין זה מה שנקרא "נשמות ישראל", שהרי הנשמה היא "חלק אלוה ממעל", והיא למעלה מן השכל. [ועיין במה שכתוב בענין הנשמה בביאור על הפסוק "ולא תשבית מלח" בפרשת ויקרא].

אך הענין שהנשמה הוא בפי' יעקב וישראל ונקדים להבין פי' השמים כסאי והארץ הדום רגלי מהו הדום רגלי שהוא מדרגה התחתונה שהיא שרפרף והשמים כסאי

אלא הענין הוא שהנשמה היא בשתי בחינות, יעקב וישראל. נקדים ונבין את הפסוק "השמים כסאי והארץ הדום רגלי". מהו "הדום רגלי"? זו המדרגה התחתונה, שהיא שרפרף. ו"השמים כסאי" —

והוא מדרגה עליונה והאמת כך הוא שהמלאכים עליונים עומדים תמיד באימה ויראה בלי שום מח"ז [מחשבה זרה] כלל מחמת שהם משיגים תמיד אלהות בהתגלות אמנם בהארץ אינו כן בהתגלות אלהות.

היא המדרגה העליונה. ואכן כך הוא: המלאכים העליונים עומדים תמיד באימה וביראה, בלי שום מחשבה זרה כלל, משום שהם משיגים תמיד אלקות בהתגלות. אבל בארץ אין התגלות אלקות באופן כזה.

3 ולכאורה הוא תמוה שהרי נאמר אני הוי' לא שניתני. אך התירוץ ע"ז דהנה יש ב' בחי' סוכי"ע וממכ"ע

[וממלא כל עלמין]

לכאורה הדבר תמוה, שהרי נאמר: "אני הוי' לא שניתני". אך התשובה לכך היא שיש שתי בחינות: סוכב כל עלמין וממלא כל עלמין.

והנה בבחי' סוכ"ע אין שום שינוי קודם הבריאה ולאחר הבריאה בכל עולמות עליונים ותחתונים כשוה כעיגול שמתעגל ומסבב אף למטה והוא למעלה מן השכל והזמן היה הוה ויהיה ברגע אי שאין השכל משיג זה

והנה בבחינת סובב כל עלמין אין שום שינוי בין קודם הבריאה ולאחר הבריאה; הוא שווה בכל העולמות, העליונים והתחתונים, כמו עיגול המקיף ומגיע גם למטה. בחינה זו היא למעלה מן השכל ומן הזמן: "היה, הוה ויהיה" ברגע אחד, דבר שאין השכל משיג.

אמנם השינוי הוא בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] דהנה בע"מ [בעשרה מאמרות] נברא העולם שנשתלשלו מאמר יהי אור ויהי כן יהי רקיע ויהי כן והשינוי הוא מצד המקבלים כי כל עולם משיג לפי שכלו.

השינוי, לעומת זאת, הוא בבחינת ממלא כל עלמין. העולם נברא בעשרה מאמרות, שהשתלשלו זה אחר זה: המאמר "יהי אור" — "ויהי כן", "יהי רקיע" — "ויהי כן". השינוי הוא מצד המקבלים, שכן כל עולם משיג לפי שכלו.

וזהו השמים כסאי עולמות עליונים משיגים יותר אלהות והארץ הדום רגלי הם המדרגה התחתונה שאינם משיגים כ"כ [כל כך].

וזהו "השמים כסאי": העולמות העליונים משיגים יותר אלוקות; "והארץ הדום רגלי" — זו המדרגה התחתונה, שאינה משיגה כל כך.

(ועמ"ש באריכות ע"פ השמים כסאי. דר"ל [דרוצה לומר] שמבחי' השמים שהוא מקיף עליון הסוכ"ע משם דייקא נמשך להיות בחי' כסאי שהוא מקור לג"ע [לגן עדן] העליון ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער כסה"כ [כסא הכבוד].

(ועיינו במה שנכתב בהרחבה על הפסוק "השמים כסאי". כלומר, מבחינת "השמים", שהיא האור המקיף העליון — סובב כל עלמין — נמשכת דווקא בחינת "כסאי", שהיא המקור לגן עדן העליון. ועיינו בעץ חיים, שער כסא הכבוד.)

וענין בחי' זו בנשמה הוא בחי' יחידה שלמעלה מהשכל בכל מאדך בחי' רצוא שבחי' זו נקי' השמים ועמ"ש בד"ה יכ המצוה הזאת בפ"י לא בשמים היא כו'. ובחי' ארץ זהו המשכה למטה בחי' שוב.

ובנשמה, בחינה זו היא בחינת יחידה, שלמעלה מן השכל: "ככל מאדך", בחינת רצוא. בחינה זו נקראת "השמים". ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "כי המצוה הזאת", בביאור "לא בשמים היא" וכו'. ובחינת "ארץ" היא ההמשכה למטה, בחינת שוב.

וגם י"ל [יש לומר] ב' בחי' אלו דכסאי והדום רגלי זהו ענין מקור ב' בחי' עלמין סתימין ועלמין דאתגליין. ומכ"ז [ומכל זה] יובן איך שב' בחי' אלו דשמים וארץ הנ"ל שייכים לב' בחי' ישראל ויעקב המבואר לקמן בסמוך

אפשר לומר גם ששתי הבחינות "כסאי" ו"הדום רגלי" הן המקור לשתי הבחינות של עלמין סתימין ועלמין דאתגליין. ומכל האמור יובן כיצד שתי הבחינות של שמים וארץ שהוזכרו לעיל קשורות לשתי הבחינות של ישראל ויעקב, שיתבאר להלן בסמוך.

כי השמים שהוא בחי' יחידה זהו בחי' ישראל ויעקב הוא בחי' נר"נ [נפש רוח נשמה] המתלבשים בכלים וזהו בחי' והארץ הדום כו' וז"ש [וזהו שכתוב] וישב יעקב בארץ מגורי אביו כו' וכמ"ש במ"א על פסוק זה שזהו ענין ההמשכה בבחי' שוב)

כי "השמים", שהם בחינת יחידה, הם בחינת ישראל; ויעקב הוא בחינת נפש, רוח ונשמה, המתלבשות בכלים, וזהו בחינת "והארץ הדום רגלי" כו'. וזהו שנאמר: "וישב יעקב בארץ מגורי אביו" כו', וכפי שנתבאר במקום אחר על פסוק זה, שהכוונה להמשכה בבחינת שוב).

והנה כמו שבכללות החיות יש ב' בחי' סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] כמ"כ [כמו כן] בנשמת האדם יש ג"כ ב' בחי' אלו וע"ז נאמר ויברא את האדם בצלמו בצלם אלקים וזהו ענין ב' הבחי' יעקב וישראל.

כעת, כשם שבחיות בכללותה יש שתי בחינות, סובב כל עלמין וממלא כל עלמין, כך גם בנשמת האדם יש שתי בחינות אלה. ועל כך נאמר: "ויברא את האדם בצלמו, בצלם אלקים"; וזהו עניינן של שתי הבחינות, יעקב וישראל.

(ועמ"ש מענין זה שבנשמה יש ב' בחי' כמו סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] בד"ה ציון במשפט תפדה. ועמ"ש בד"ה כי תצא שזהו ענין בצלמו בצלם אלקים. וע' בזהר וישלח)

(וראו מה שנכתב בעניין זה, שבנשמה יש שתי בחינות כמו סובב כל עלמין וממלא כל עלמין, כמאמר הפותח "ציון במשפט תפדה". וראו מה שנכתב במאמר הפותח "כי תצא", שזהו עניין "בצלמו, בצלם אלקים". ועיינו בזהר, וישלח.)

(דף קע"ד א') דבחי' ישראל ובחי' יעקב זהו כענין בחי' הוי' ובחי' אלקים נמצא שזהו ענין בצלמו בצלם אלקים כו'

(דף 174א), שבחינת ישראל ובחינת יעקב הן בדומה לבחינת הוי' ולבחינת אלקים. נמצא שזהו ענין "בצלמו, בצלם אלקים" כו',

שהוא בחי' סוכי'ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] בחי' יעקב יו"ד עקב הוא חכמה דהיינו השכל מה שהוא משיג אלהות ומה שמאיר ומחיה את הגוף ברמ"ח אבריי [אברים] הוא

שהיא בחינת סוכב כל עלמין וממלא כל עלמין. בחינת יעקב היא יו"ד עקב: היו"ד היא חכמה, כלומר השכל שבאמצעותו הוא משיג אלקות; ואילו מה שמאיר ומחיה את הגוף ב"248 איבריו הוא

רק עקב מן הנשמה בחי' רגלי הנשמה (וכמ"ש מזה סדי"ה שמאלו תחת לראשי ועמ"ש מזה גי"כ בד"ה לא הביט און ביעקב)

רק עקב מן הנשמה, בחינת רגלי הנשמה. (כפי שמוסבר על כך בסוף המאמר הפותח "שמאלו תחת לראשי"; וראו גם מה שנכתב על כך במאמר הפותח "לא הביט און ביעקב".)

ובחינת ישראל הוא לי ראש והוא בחי' נשמה שהיא למעלה מן הגוף ומן השכל ובחי' זו הוא אי יחיד ומיוחד עם השי"ת [השם יתברך] בלי שום פירוד בשום אופן

ובחינת ישראל היא לי ראש, והיא בחינת הנשמה שלמעלה מן הגוף ולמעלה מן השכל. בחינה זו היא אחת, יחידה ומיוחדת עם ה' יתברך, בלי שום פירוד בשום אופן.

(ועמ"ש מזה בד"ה ולהבין בתוספת ביאור ענין השופר ועמ"ש מענין פי' ישראל לי ראש ס"פ שלח בד"ה אני דפי' ציצית ועמ"ש בד"ה יונתי ועמ"ש עוד מזה בד"ה ואתחנן גבי ועתה ישראל שמע כוי

(וראו מה שנכתב על כך במאמר הפותח "ולהבין", בהוספת ביאור לענין השופר. וראו מה שנכתב על פירוש ישראל כ"לי ראש" בסוף פרשת שלח, במאמר הפותח "אני" שבפרשת ציצית. וראו מה שנכתב במאמר הפותח "יונתי". וראו עוד מה שנכתב על כך במאמר הפותח "ואתחנן", בענין "ועתה ישראל שמע" וכוי:

שבחי' ישראל ובחי' יעקב זהו כענין שמשא וסיהרא וכמו בהשמש אין שום שינויים בחי' לא שניתי כך בבחי' ישראל כוי' ע"ש וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ שמיני)

שבחינת ישראל ובחינת יעקב הן בדומה לשמש ולירח: כשם שאין בשמש שום שינוי, בחינת "אני ה' לא שניתי", כך גם בבחינת ישראל וכוי; ראו שם. ועיינו ברמ"ז, ריש פרשת שמיני.)

ובחי' זו יש בכאוי"א [בכל אחד ואחד] מישראל אפי' [אפילו] קל שבקלים ומ"ש הכרת תכרת הנפש מחמת שעיקר עבירות חמורות שהוא חייבי כריתות זה נאמר על בחי' יעקב שנכרתה משרשה

בחינה זו קיימת בכל אחד ואחד מישראל, אפילו בשפל שבשפלים. ומה שנאמר "הכרת תכרת הנפש" — משום שעיקר העבירות החמורות הן עבירות שחייבים עליהן כרת — נאמר על בחינת יעקב, שנכרתה משרשה;

אבל בחיי ישראל אינה נפרדת ממנו יתי בשום אופן [ועמ"ש בד"ה שחורה אני גבי בני אמי נחרו בי
ובד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] בענין כי אבי ואמי עזבוני כו.].

אבל בחינת ישראל אינה נפרדת ממנו יתברך בשום אופן. [וראו מה שנכתב בדיבור המתחיל "שחורה אני", בעניין
"בני אמי נחרו בי", ובדיבור המתחיל "ביום השמיני עצרת", בעניין "כי אבי ואמי עזבוני" וכו.].

4 ומ"ש שובה ישראל עד הוי אלקיך. ולכאורה הוא תמוה ישראל מה חטא והלא אינה נפרדת ומה צריך
תשובה.

ועל מה שנאמר: "שוב, ישראל, עד הוי אלקיך" — לכאורה הדבר תמוה: ישראל, איזה חטא חטא? והרי הוא אינו
נפרד; ולשם מה הוא זקוק לתשובה?

אך זהו שאמר הושע הנביא כי כשלת בעונך עד"מ אדם הנכשל ברגלו באבן הכאה קטנה ומזה נופל כל
גופו וראשו מגיע לארץ בהכאה גדולה מחמת שהראש הוא גבוה יותר.

אלא זהו שאמר הנביא הושע: "כי כשלת בעוונך". משל לאדם שנכשל ברגלו באבן, והמכה ברגלו קטנה; אך בעקבות
זאת נופל כל גופו, וראשו מגיע לארץ וסופג מכה חזקה, משום שהראש גבוה יותר.

כך הוא הנמשל כשאדם נכשל בעון קל אפי" [אפילו] ביטול תורה שאפשר לו לעסוק בתורי [בתורה] ואינו
עוסק או ביטול מ"ע [מצות עשה]

כך הוא גם בנמשל: כאשר אדם נכשל בחטא קל, אפילו בביטול תורה — כשהוא יכול לעסוק בתורה ואינו עוסק בה
— או בביטול מצוות עשה,

כמו צדקה שאפשר לו ליתן ואינו נותן ומכ"ש [ומכל שכן] בעברו על מל"ת [מצות לא תעשה] אף שנראה
לאדם עבירה קטנה והוא

כגון צדקה, כשהוא יכול לתת ואינו נותן; וכל שכן כשעבר על מצוות לא תעשה, אף שבעיני האדם העבירה נראית
קטנה; והוא

כמו שדחה רגלו ממקום מעמדו והוחלק מעט אף כאן שנכשל בעון הנ"ל דהיינו רגלי השכינה בחיי
יעקב מחמת זה נופל הנשמה בחיי ישראל לצד אחר ואינה מאירה בעקבו [היינו

כמו מי שרגלו נדחפה ממקום עמידתה והחליקה מעט. כך גם כאן: כאשר הוא נכשל בחטא הנזכר, כלומר, [כאשר]
רגלי השכינה — בחינת יעקב — [נכשלות], בשל כך הנשמה, בחינת ישראל, נופלת לצד אחר, ואינה מאירה בעקבו.
[כלומר,

כמו הלבנה כשמתרחקת מן השמש וחציה התחתון הוא חושך לפי שאינו מקבל את אור השמש כך הרשעים בחשך ידמו והנשמה שבתוך הגוף אינה מאירה כלל היינו שאין מאיר בה מבחי' ישראל שהוא בחי' שמשא כו'.

כמו הלבנה כשהיא מתרחקת מן השמש, והחצי התחתון שלה חושך, משום שאינו מקבל את אור השמש. כך "הרשעים ידמו בחושך", והנשמה שבתוך הגוף אינה מאירה כלל; כלומר, לא מאיר בה דבר מבחינת ישראל, שהיא בחינת שמשא וכו'.

5 ועדי' י"ל [יש לומר] פי' עון עקבי יסובני פי' שעם היות שהחטא הוא בבחי' עקב ורגלי הנשמה עכ"ז [עם כל זה] זהו הגורם שגם בחי' הסובב והמקיף של הנשמה אינו מאיר וזהו ענין עונותי עברו ראשי.

ברוח זו אפשר לבאר את משמעות הפסוק "עון עקבי יסובני": אף שהחטא הוא בבחינת העקב והרגליים של הנשמה, בכל זאת הוא הגורם שגם הבחינה המקיפה והסובבת של הנשמה לא תאיר. וזהו ענינם של הדברים "עוונותי עברו ראשי".

(ועי' בזהר פי' מקץ דקצ"ח סע"א [סוף עמוד א'] ודקצ"ט רע"א) ולזה צריך תשובה. וזהו ג"כ פי' שמע ישראל הי' אלקינו הי' אחד.

(ועיינו בזהר, פרשת מקץ, בסוף דף קצ"ח ע"א ובראש דף קצ"ט ע"א.) ולשם כך דרושה תשובה. וזהו גם פירוש "שמע ישראל הי' אלקינו הי' אחד".

ולכאורה למה נאמר ג' שמות אך הפי' הוא כך שמע לשון הבנה ישראל הוא בחי' הנשמה הנקרא ישראל וכ"א צריך לומר לנשמה שמע והבן אתה ישראל בחי' הנשמה הי' אלקינו הי'

לכאורה, מדוע נאמרים שלושה שמות? אלא פירוש הדברים הוא כך: "שמע" הוא לשון של הבנה. "ישראל" הוא בחינת הנשמה הנקראת ישראל. וכל אחד צריך לומר לנשמתו: הביני, את, ישראל, בחינת הנשמה: "הוי' אלקינו הוי'",

שהוא פי' הי' [היה] הוה ויהיה ברגע א' וע"כ נרמז הכל בתיבה א' הי' שהוא למעלה מהשכל הוא אלהינו שפירושו "היה, הוה ויהיה" ברגע אחד; ולכן הכול נרמז במילה אחת. הוי', שהוא למעלה מן השכל, הוא "אלקינו",

היינו כחיינו וחיותנו הי' אחד הוא כולא חד ובחי' נשמה זו הנקרא ישראל נתאחד עם הוי' ב"ה [ר"ל] [רוצה לומר]

כלומר, כוחנו וחיותנו. "הוי' אחד" פירושו "הכול אחד" (כולא חד). ובחינת הנשמה הזאת, הנקראת ישראל, מתאחדת עם הוי' ברוך הוא. [כלומר,

כי ב' שמות הוי' שבקי"ש [שבקריאת שמע] הוא ע"ד מ"ש בזהר פ' אחרי (דע"ג א') קב"ה [קודשא בריך הוא] סתים וגליא היינו סכי"ע [סובב כל עלמין] וממכי"ע [וממלא כל עלמין] וכמ"כ [וכמו כן] ישראל סתים וגליא

שני שמות הוי' שבקריאת שמע הם על דרך מה שנאמר בזהר, פרשת אחרי, דף ע"ג ע"א: "הקדוש ברוך הוא סתים וגליא", כלומר סובב כל עלמין וממלא כל עלמין; וכך גם "ישראל סתים וגליא".

והיינו שבחיי ישראל זהו בחי' הסובב והמקיף שבנשמה וזהו שנתאחד עם שם הוי' ב"ה הסוכי"ע [וכשיתבונן כך מזה נתעורר מדת האהבה להשי"ת] [להשם יתברך]

והיינו שבחינת ישראל היא הבחינה הסובבת והמקיפה שבנשמה, והיא המתאחדת עם שם הוי' ברוך הוא, שהוא סובב כל עלמין. [וכאשר מתבוננים בכך, מתעוררת מכך מידת האהבה לה' יתברך.

וזהו ואהבת את הוי' אלקיך פי' שהוא תמיד אלהיך ולא כמו הבן שנלקח ממוח האה ונפרד ממנו אח"כ ואעפ"כ [ואף על פי כן] יש לו אהבה לבנו

וזהו [פירוש] "ואהבת את הוי' אלקיך": שהוא תמיד "אלקיך". אין הדבר כמו בן, שנלקח ממוח האב ולאחר מכן נעשה נפרד ממנו; ואף על פי כן האב אוהב את בנו,

אך אינו שוה לכל נפש יש בן שיכול למסור נפשו בשביל אהבת אביו ויש בן שאין לו מס"נ [מסירות נפש] אבל הדבר אינו שווה אצל כל הנשמות: יש בן שיכול למסור את נפשו מתוך אהבתו לאביו, ויש בן שאין בו מסירות נפש.

וגם אינו מחויב ע"פ הדין כי חייך קודמין ואבידתו ואבידת אביו אבידתו קודמת כו'. וזה מחמת שהוא נהיה מהות בפ"ע [בפני עצמו].

הוא גם אינו מחויב לכך על פי הדין, שהרי "חייך קודמים", ובמקרה של אבידה שלו ושל אביו, אבידתו קודמת, וכו'. הסיבה לכך היא שהוא נעשה ישות בפני עצמה.

אך הנשמה אינו כך רק כולא חד ואינה נפרדת ממנו ית' כלל [וע' בזהר תרומה (דקל"ו סע"ב [סוף עמוד ב])]

אבל הנשמה אינה כך, אלא "כולא חד", והיא אינה נפרדת ממנו ית' כלל. [ועיינו בזהר, תרומה (סוף דף קלו ע"ב),

ובאדר"י [ובאדרא זוטא] (דרצ"א א') ועד"ז יובן בנשי"י [בנשמות ישראל] ועמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן בענין עדות לישראל ועמ"ש בד"ה וכל בניך בפ"י בינה בן י"ה כו']

ובאדרא זוטא (דף רצא ע"א); ועל פי זה יובן גם בנוגע לנשמות ישראל. ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "אלה פקודי המשכן" בעניין "עדות לישראל", ובמה שכתוב במאמר המתחיל "וכל בניך" בפירוש כינה כ"בן י"ה", וכו'.

לכן מוכרח להיות לה אהבה אפי' [אפילו] בכל לבבך ובכל נפשך במס"נ [במסירות נפש] ממש וזה האהבה שהיא מחמת שה' אלהיך יש בכל אחד ואחד מישראל אפי' [אפילו] בקל שבקלים

לכן מוכרחה להיות בה אהבה, אפילו "בכל לבבך ובכל נפשך", במסירות נפש ממש. אהבה זו, הנובעת מכך ש"הוי' אלקיך", נמצאת בכל אחד ואחד מישראל, אפילו בקל שבקלים,

כמאמר אע"פ [אף על פי] שחטא ישראל הוא אך האהבה היא מסותרת אצלו (ועמ"ש מזה בד"ה שחורה אני כו') כמו אור הנר שמסתירים אותו במקום חושך. לכן צריך לעשות תשובה להסיר החושך ולגלות מצפוננו וזהו שובה ישראל:)

כמאמר "אף על פי שחטא, ישראל הוא". אלא שהאהבה מוסתרת אצלו (ועיינו כמה שכתוב על כך במאמר המתחיל "שחורה אני", וכו'), כמו אור נר שמסתירים אותו במקום חושך. לכן צריך לעשות תשובה כדי להסיר את החושך ולגלות את מה שטמון בתוכו. וזהו "שובה ישראל".

6 ב והעצה לגלות מצפוני לבו להסיר החושך שכך הוא דהנה יש ב' מיני רחמנות אב הרחמן ואב הרחמים ופ' אב הרחמן הוא המרחם על העדם כמה שהשכל מחייב לרחם עליו

2. הדרך לגלות את צפונות הלב ולהסיר את החושך היא כך: יש שני סוגי רחמים — "אב הרחמן" ו"אב הרחמים". פירוש "אב הרחמן" הוא מי שמרחם על אדם במידה שהשכל מחייב לרחם עליו,

כמו למשל אדם יש לו מדת רחמנות זו שמרחם על חבירו כשמפייסו אחר שצערנו פעם ושתים שהשכל מחייבו למחול לו ולא יותר וזו גי' בחי' אב הרחמן אצל השי"ת [השם יתברך] כביכול

כמו למשל אדם שיש בו מידת רחמנות זו: הוא מרחם על חברו כאשר [החבר] מפייס אותו לאחר שפגע בו פעם או פעמיים, משום שהשכל מחייב אותו למחול לו, אך לא יותר מכך. וגם זו, כביכול, בחינת "אב הרחמן" אצל הקב"ה.

אבל מדת אב הרחמים הוא רחמים גדולים בלי שיעור אף שאין השכל מחייב למחול לו ולרחם עליו.

אבל מידת "אב הרחמים" היא רחמים גדולים בלי גבול, גם כשהשכל אינו מחייב למחול לו ולרחם עליו.

דהיינו אחר שחטא הרבה פעמים מאד אעפ"כ [אף על פי כן] כשמבקשים ממנו סלח לנו אבינו ג"פ [ג' פעמים]

בכל יום הוא מוחל וסולח לו וזהו פ"י חנון המרבה לסלוח וצריכים אנו לעורר רחמים גדולים

כלומר, לאחר שחטא פעמים רבות מאוד, אף על פי כן, כשמבקשים ממנו שלוש פעמים בכל יום "סלח לנו, אבינו", הוא מוחל וסולח לו. וזהו פירוש "חנון המרבה לסלוח". ועלינו לעורר רחמים גדולים,

דהיינו ביגמה"ר [בי"ג מדות הרחמים] מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע שמגביה העון ועובר על פשע שמעבירו הוא מי אל כמוך.

כלומר, באמצעות י"ג מידות הרחמים: "מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע" — "נושא עון" פירושו שהוא מגביה את העון; "ועובר על פשע" פירושו שהוא מעביר אותו. זהו "מי אל כמוך".

וזהו כי אבי ואמי עזבוני היינו בחי' אב הרחמן ועכ"ז [ועם כל זה] וה' יאספני היינו בחי' אב הרחמים וזהו [פירוש] "כי אבי ואמי עזבוני" — זו בחינת "אב הרחמן"; ואף על פי כן, "וה' יאספני" — זו בחינת "אב הרחמים".

אך האיך מעוררים רחמים גדולים הוא על פי מ"ש והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה והשבות אל לבבך כו'.

אך כיצד מעוררים רחמים גדולים? הדבר נעשה על פי מה שכתוב: "והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה... והשבות אל לבבך וגו'".

פי' והשבות דהיינו שישב א"ע [את עצמו] אל לבבו שמקודם צריך לידע מקומו ושרשו שהיה מתחלה ועכשיו סר ממנו בכדי שידע לחזור למקומו הראשון כי מי שאינו יודע ביתו ותועה בדרך אינו יודע להיכן לחזור.

פירוש "והשבות" הוא שישב את עצמו אל לבו: תחילה עליו לדעת מה מקומו ומה שורשו, היכן היה בתחילה וממנו התרחק עכשיו, כדי שיידע [כיצד] לחזור למקומו הראשון. הרי מי שאינו יודע היכן ביתו ותועה בדרך, אינו יודע לאן לחזור.

וצריך ג"כ להכיר ולהבין מקומו שהוא עכשיו באיזה מקום הוא תועה וכשישים אל לבו זאת וימצא א"ע [את עצמו] שלבבו פונה מן דרך הישר אל תאוות.

ועליו גם להכיר ולהבין היכן הוא נמצא כעת, ובאיזה מקום הוא תועה. וכשייתן דעתו לכך וימצא בעצמו שלבו פונה מן הדרך הישרה אל התאוות —

7 ואם לחשך אדם לאמר הלא ה' פעל זאת שהוריד הנשמה למטה וגם חורבן ב"ה מי זה אמר ותהי אם ה' לא צוה לזה משיב הפ' אשר הדיחך ה' אלקיך שמה שכוונת השי"ת [השם יתברך] היתה להדחה בעלמא וכשיתבונן

ואם אדם לוחש לך ואומר: "הרי ה' עשה זאת, שהוריד את הנשמה למטה; וגם את חורבן בית המקדש — מי זה אמר ותהי, והי לא ציווה?" על כך משיב הפסוק: "אשר הדיחך ה' אלקיך שמה", כלומר, כוונת הקדוש ברוך הוא הייתה רק להדחה. וכאשר יתבונן

שהוא במקום נמוך בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] בזה מעורר עליו רחמים גדולים על חלק אלוה שיש לו שנתאחד עם ה' ב"ה שנפל ונתרחק כ"כ [כל כך] מאיגרא רמא ממקום חיותו.

שהוא נמצא במקום נמוך, בגוף ובנפש הבהמית, בכך הוא מעורר על עצמו רחמים גדולים, על חלק אלוה שיש בו, שהתאחד עם ה' ונפל והתרחק כל כך — "מאיגרא רמא", ממקום חיותו.

8 וזהו וישוב אל ה' וירחמהו פי' שירחם על השי"ת [השם יתברך] ב"ה. ולזה אנו אומרים כל הווידוים אשמנו בגדנו כו'.

וזהו [פירוש] "וישוב אל הוי' וירחמהו": כלומר, שירחם על ה' יתברך. ומשום כך אנו אומרים את כל הווידוים: "אשמנו, בגדנו" כו'.

דלכאורה למה זה הסיפור והלא השי"ת [השם יתברך] יודע תעלומות לב. אך כ"ז [כל זה] אנו אומרים כדי לעורר רחמים גדולים

לכאורה, מדוע לספר את הדברים? הרי ה' יתברך יודע את צפונות הלב! אך אנו אומרים את כל זאת כדי לעורר רחמים גדולים.

לכן אומרים קודם אשמנו אלהינו שהוא חכנו וחיותנו ואלהי אבותינו הוא גבוה מעל גבוה (ועמ"ש מזה בד"ה אלה תולדות יצחק)

לכן, לפני "אשמנו" אומרים "אלקינו" — שהוא כוחנו וחיותנו — ו"אלקי אבותינו", שהוא גבוה מעל גבוה (ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "אלה תולדות יצחק").

והוא מאיגרא רמא כו' ומחמת זה נתעורר רחמים גדולים מלמעלה וממילא נתעורר אצל האדם ג"כ אהבה להבורא ית'.

והוא [נפל] "מאיגרא רמא" כו'. משום כך מתעוררים מלמעלה רחמים גדולים, וממילא מתעוררת גם באדם אהבה לבורא יתברך.

אך לא ישאר בכך שלא יעשה כלום כמה שסוברין העולם שזהו תכלית השלימות כשיש לו מעט אהבה. אך אין להסתפק בכך ולהישאר בלי לעשות דבר נוסף, כפי שיש הסבורים שאם יש לאדם מעט אהבה, הרי זו השלמות העליונה.

אך העיקר הוא להמשיך אלהותו ית' למטה להיות לו דירה בתחתונים שזהו דוקא תכלית הבריאה לזכור תמיד ולהתבונן שמלא כל הארץ כבודו ולהאריך בזה.

אלא העיקר הוא להמשיך את אלקותו יתברך למטה, כדי שתהיה לו דירה בתחתונים. דווקא זהו תכלית הבריאה: לזכור תמיד ולהתבונן בכך שמלא כל הארץ כבודו, ולהאריך בהתבוננות זו.

9 וזהו תענוג עליון וכל המאריך בא ח"ד כו'. אך איך הוא ההמשכה הוא ע"י תורה ומצות שהם רמ"ח אברין דמלכא וכל התורה שמותיו של הקב"ה

וזהו התענוג העליון, וכן "כל המאריך באחד" וכו'. אך כיצד נמשכת ההמשכה? באמצעות התורה והמצוות, שהן "רמ"ח איברין דמלכא", וכל התורה היא שמותיו של הקדוש ברוך הוא.

וזה יכול כ"א אפי' [אפילו] הדיוט כשאומר הלכה ואגדה כו' או כשעושה איזה מצוה ובלבד שיכוין להמשיך אלהותו ית' אל חיותו וחלקו ממעל

וכל אחד יכול לעשות זאת, אפילו אדם פשוט, כשהוא אומר דברי הלכה ואגדה וכו', או כשהוא מקיים מצוה כלשהי, ובלבד שיתכוון להמשיך את אלקותו ית' אל תוך חיותו ואל חלקו ממעל,

כי חלק ה' עמו שיתאחד וידבק חלקו עם השי"ת [השם יתברך] ויתגלה אלהותו ית' לעין כל כמאמר כי עין בעין יראו ונגלה כבוד הוי' וזהו לשם יחוד כו'

כי "חלק הוי' עמו": שחלקו יתאחד וידבק בה', ואלקותו ית' תתגלה לעיני כול, כמאמר "כי עין בעין יראו" ו"ונגלה כבוד הוי'". וזהו [הפירוש של] "לשם יחוד" וכו',

לפי פשוטו שלא יחפץ שום דבר כמ"ש מי לי בשמים כו' וא"א להמשיך אלהותו ית' כ"א לתוך כלי [כלים] דהיינו תומ"צ [תורה ומצות] וכל אותיות התורה הם כלים כמ"ש וכלים מכלים שונים ויין מלכות רב

במובן הפשוט: שלא ירצה שום דבר [אחר], ככתוב "מי לי בשמים" וכו'. אי אפשר להמשיך את אלקותו ית' אלא לתוך כלים, כלומר תורה ומצוות; וכל אותיות התורה הן כלים, ככתוב "וכלים מכלים שונים ויין מלכות רב",

דהיינו השראת השכינה ובזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] קיים היה עיקר השראת השכינה בקי"ק [בקדש הקדשים] ומשם מתפשט לכל העולם ועכשיו כשחרב בהמ"ק [בית המקדש] אין להקב"ה בעולמו

כלומר, השראת השכינה. בזמן שבית המקדש היה קיים, עיקר השראת השכינה היה בקודש הקודשים, ומשם היא התפשטה לכל העולם. וכעת, כשבית המקדש חרב, "אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו

אלא ד"א [ד' אמות] של הלכה עיקר השראת השכינה ומשם מתפשט לכל העולם כולו כמו הנשמה שעיקר השראתה במוח ומשם מתפשטת לכל הגוף כולו להחיותו.

אלא ארבע אמות של הלכה: שם עיקר השראת השכינה, ומשם היא מתפשטת בכל העולם כולו, כמו הנשמה שעיקר משכנה במוח, ומשם היא מתפשטת בכל הגוף כולו ומחיה אותו.

[וביאור הענין היינו כי יש ב' בחי' תשובה הא' מלמטה למעלה וזהו ע"י התפלה שהיא בחי' סולם מצוב ארצה כו']

[ביאור העניין הוא שיש שתי בחינות של תשובה. הראשונה היא מלמטה למעלה, והיא נעשית באמצעות התפילה, שהיא בחינת "סולם מוצב ארצה" וכו',

עד שעיינו מתחבר ומתאחד בחי' הנשמה שבתוך הגוף עם בחי' מקורה ושרשה בחי' מזליה להיות שובה ישראל דייקא שיהיה העבודה בבחי' ומדרגת ישראל

עד שעל ידי כך בחינת הנשמה שבתוך הגוף מתחברת ומתאחדת עם בחינת מקורה ושרשה, בחינת מזלה, וכך מתקיים "שובה ישראל" דווקא: שהעבודה תהיה בבחינת ישראל ובמדרגתו,

שהוא בחי' סובב ומקיף שבנפש ועיין מענין בחי' עבודה זו סד"ה כי קרוב אליך הדבר מאד כו' וזהו ענין למס"נ [למסירות נפש] באחד בקי"ש [בקריאת שמע].

שהיא הבחינה המקיפה והסובבת שבנפש. עיינו בעניין מדרגת עבודה זו בסוף המאמר המתחיל "כי קרוב אליך הדבר מאד" וכו'. וזהו ענין מסירות נפש באמירת "אחד" בקריאת שמע.

10 ואחר כך צ"ל תשובה מלמעלה למטה להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה אל הארת הנשמה שבתוך הגוף והיינו ע"י התורה ומצות וכמ"ש במ"א ע"פ קומי לך רעיתי יפתי כו'.

ואחר כך צריכה להיות תשובה מלמעלה למטה: להמשיך את גילוי אור אין סוף, ברוך הוא, מלמעלה למטה, אל הארת הנשמה שבתוך הגוף. הדבר נעשה באמצעות התורה והמצוות, כפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "קומי לך, רעייתי, יפתי" וכו'.

ותשובה זו שמלמעלה למטה מבואר בזהר פ' ויקרא (די"ו ע"א) וב' בחינות תשובה אלו זהו ענין יסובבנהו
יבוננהו כמשי"ת [כמו שיתבאר]

ותשובה זו, שמלמעלה למטה, מבוארת בזהר, פרשת ויקרא (16a). שתי בחינות התשובה הללו הן עניין יסובבנהו
יבוננהו, כפי שיתבאר.

וזהו ג"כ פ"י ימצאהו בארץ מדבר. פ"י ימצאהו אלוה במקום הקליפות כשנמשך אחר תאוות הגוף
ההוה ונפסד.

וזהו גם פירוש "ימצאהו בארץ מדבר". "ימצאהו" פירושו: [ה' מוצא] את חלק האלוה במקום הקליפות, כאשר הוא
נמשך אחר תאוות הגוף, שהוא הוה ונפסד.

ובתהו ילל ישימון יסובבנהו פ"י יתעורר רחמים גדולים שהוא כתר שהוא סובב ומקיף [ועי"ז מתגלה
ג"כ בחי' הסובב והמקיף שבנפש להיות שובה ישראל דייקא]

"ובתהו ילל ישימון יסובבנהו": פירוש הדבר הוא שמתעוררים רחמים גדולים, שהם בחינת כתר, המקיף ומסובב.
[ועל ידי כך מתגלה גם הבחינה המקיפה והמסובבת שבנפש, כדי שתהיה "שובה ישראל" דווקא;

והוא ענין התקשרות בחי' סתים שבנשמה בבחי' סתים דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] כביכול דהיינו בבחי'
סוכ"ע וזהו ענין יסובבנהו ואח"כ נמשך להאיר בפנימית ע"י התומ"צ [התורה ומצות]

וזהו ענין ההתקשרות של הבחינה הנסתרת שבנשמה עם הבחינה הנסתרת של הקדוש ברוך הוא, כביכול, כלומר
עם בחינת סובב כל עלמין. וזהו ענין יסובבנהו. ואחר כך נמשכת הארה בפנימיות באמצעות התורה והמצוות;

וזהו ענין יבוננהו וכתרגומו אלפינון פתגמי אורייתא וגם מלשון בנין ע"ד מ"ש ויבן ה' אלקים כו'.

וזהו ענין יבוננהו, וכפי שתרגם אונקלוס: "אלפינון פתגמי אורייתא" — לימד אותם את דברי התורה; וכן יש כאן
משמעות של בניין, על דרך הכתוב "ויבן ה' אלקים" וכו'.

11 ועמ"ש בד"ה וכל בניך למודי מענין אל תקרי בניך אלא בוניך ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה יונתי ובד"ה תורה
צוה וגם יסובבנהו היינו שהקיפם בענני כבוד

ועיין גם במה שנכתב במאמר "וכל בניך למודי" בענין "אל תקרא 'בניך' אלא 'בוניך'"; ועיין גם במה שנכתב על כך
במאמרים "יונתי" ו"תורה צוה". וכן, "יסובבנהו" פירושו שהקיף אותם בענני כבוד;

וזהו ענין חג הסוכות שאחר יוהכ"פ [יום הכפורים] ועשי"ת [ועשרת ימי תשובה] שעיי"ז נמשכים התגלות מקיפים עליונים מבחי" סוכ"ע ואח"כ נמשכי' [נמשכים / נמשכין] ומתגלי' ג"כ בבחינת פנימית בשמיני עצרת כו'

וזהו עניינו של חג הסוכות, שבא לאחר יום הכיפורים ועשרת ימי תשובה: בעקבותיהם נמשכות התגלויות של מקיפים עליונים מבחינת סוכב כל עלמין; ולאחר מכן הם נמשכים ומתגלים גם בפנימיות בשמיני עצרת וכו',

וכמ"ש במ"א [יבוננהו פי' יתבונן שמכה"כ [שמלא כל הארץ כבודו] להמשיך אלהותו ית' שיהיה לו דירה בתחתונים ע"י תומ"צ [תורה ומצות] כו'.

כפי שמוסבר במקום אחר. [יבוננהו" פירושו שיתבונן בכך ש"מלא כל הארץ כבודו", כדי להמשיך את אלקותו יתברך, כך שתהיה לו דירה בתחתונים באמצעות תורה ומצוות וכו'.

כנשר הוא רחמנות רחמים גדולים יעיר קנו כו' ויהיה התגלות אלהותו ואז ה' בדד ינחנו כו' [ועמ"ש מזה בד"ה כנשר יעיר כו']:

"כנשר" — זו רחמנות, רחמים גדולים; "יעיר קנו" וכו', ותהיה התגלות אלקותו; ואז "ה' בדד ינחנו" וכו'. [ועיין במה שנכתב על כך במאמר "כנשר יעיר" וכו']:

12 וזהו פי' ממעמקים מדבר המעמיק שמביא לידי עומקא דליבא דהיינו מחמת שיתבונן שהנשמה מתייחדת עמו וחלק מהנשמה מאירה בגוף

וזהו פירוש "מן המעמקים": מדובר באדם המעמיק, והעמקה זו מביאה אותו לעומק הלב. כלומר, מפני שיתבונן שהנשמה מיוחדת עם ה', ושחלק מן הנשמה מאיר בגוף,

והוא רחוק מאד מהשרש שלה מחמת החושך והענן זה מביא לידי גילוי עומקא דליבא שירצה רק התגלות אלהותו ית' שיהיה מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] ע"י תומ"צ [תורה ומצות] כנ"ל [וגם]

והוא רחוק מאוד משורשה בגלל החושך והענן; הדבר מביא לגילוי עומק הלב, כך שירצה רק בגילוי אלקותו ית', כדי שהארץ כולה תהיה מלאה כבודו, באמצעות תורה ומצוות, כנזכר לעיל. [וגם,

כי שרש העומקא דליבא הוא נמשך מבחי' המקיף של הנשמה שכאשר היא מאירה בתוך הנשמה שבגוף כי שורש עומק הלב נמשך מן הבחינה המקיפה של הנשמה; כאשר היא מאירה בתוך הנשמה שבגוף,

אזי הוא מתגלה בבחי' עומקא דליבא ותעלומות לב וכמ"ש בד"ה שמאלו תחת לראשי הנ"ל גבי וכלל מאדך ובד"ה

אזי היא מתגלה בבחינת עומק הלב ובמעמקי הלב, כפי שמבואר במאמר המתחיל "שמאלו תחת לראשי", הנזכר לעיל, בעניין "ובכלל מאדך", וכן במאמר המתחיל

כי תצא גבי לך אמר לבי בקשו פני כו' שפנימיות הלב הוא הארה והמשכה מבחי' סוכ"ע ועמ"ש בביאור ע"פ כי המצוה הזאת.

"כי תצא", בעניין "לך אמר לבי: בקשו פני" וגו', שפנימיות הלב היא הארה והמשכה מבחינת סוכב כל עלמין. ועיינו גם במה שכתוב בביאור על הפסוק "כי המצוה הזאת".

ולכן נקרא המקיף של הנשמה בשם מזל ע"ש [על שם] שמזיל וממשיך כו' וזהו שנקרא ג"כ ממעמקים שמביא וממשיך בחי' עומקא דליבא.

ולכן הבחינה המקיפה של הנשמה נקראת בשם מזל, על שם שהיא מזילה וממשיכה וכו'. וזהו גם הטעם שהיא נקראת "מן המעמקים": היא מביאה וממשיכה את בחינת עומק הלב.

וע' בזהר בשלח (דס"ג ע"ב) ממעמקים עמקא דכולא שמשפיע בבחי' עומקא דכירא כו' אמר ר' [רבין] חזקיה כד כו' אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיקא עילאה.

ועיינו בזהר, בשלח (דס"ג ע"ב): "מן המעמקים" — עומק הכול, המשפיע בבחינת "עומק הבאר" וכו'. אמר רבי חזקיה: כאשר וכו', "משכין את הכול וכולל את הכול בעומק עליון זה".

והיינו גילוי בחי' סוכ"ע סתימא דכל סתימין כו' ע"ש ועד"ז יובן בנפש שהגילוי מבחינת סתים שבנשמה שהוא מבחי' הסוכב והמקיף הוא בבחי' עומקא דליבא כנ"ל]

והיינו גילוי בחינת סוכב כל עלמין, "סתימא דכל סתימין" וכו', ועיינו שם. ועל דרך זו יובן גם בנפש: הגילוי מן הבחינה הנסתרת שבנשמה, שהיא מבחינת סוכב והמקיף, הוא בבחינת עומק הלב, כנזכר לעיל.

וזהו קראתיך הי' כאדם הקורא לחבירו שיבוא אצלו כך הוא קורא להשי"ת [להשם יתברך] (ועמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל עד)

וזהו "קראתי אליך, הוי": כשם שאדם קורא לחברו שיבוא אליו, כך הוא קורא לה' יתברך [וראה מה שכתוב על כך במאמר המתחיל "שובה ישראל עד"]

שיתגלה אלהותו בעולם התחתון שיהיה נגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כמו בעולם העליון:

כדי שאלקותו תגלה בעולם התחתון, ושיתגלה כבוד הוי' ויראו כל בשר יחד, כמו בעולם העליון.

13 ה' שמעה בקולי. שמעה לשון הבנה שיתבונן בקולי ולא אמר לקולי כי פיי בקולי מה שבתוך קולי

"ה', הקשב לקולי" (שמעה בקולי). "שמעה" הוא לשון של הבנה: שיבין את מה שבקולי. ולא נאמר "לקולי", מפני ש"בקולי" פירושו מה שבתוך קולי,

דהיינו האהבה מסותרת שיש בכל אדם למסור נפשו על קדה"ש [קידוש השם] אפיי [אפילו] בקל שבקלים (ועמ"ש מענין שמעה בקולי בד"ה תקעו בחדש שופר ועמ"ש בד"ה לסוסתי בענין כי אמרתי עולם חסד יבנה אמירה היא בלב כו'):

כלומר, האהבה המסותרת שיש בכל אדם, למסור את נפשו על קידוש ה', אפילו בקל שבקלים. (וראה מה שנכתב בעניין "שמעה בקולי" במאמר המתחיל "תקעו בחודש שופר"; וראה מה שנכתב במאמר המתחיל "לסוסתי", בעניין "כי אמרתי עולם חסד יבנה" — אמירה היא בלב וכו').

14 תהיינה אזניך קשובות לקול תחנוני. הוא מדרגה פחותה מכולם דהיינו מי שמבקש על עצמו (ולא

שמעורר רחמים על חלק אלוה שבו שירד מאיגרא רמא כו' ולכן נאמר לקול תחנוני ולא בקולי)

"תהיינה אזניך קשובות לקול תחנוני". זו מדרגה נמוכה מכולן: אדם המבקש על עצמו, ולא מעורר רחמים על החלק האלקי שבו, שירד מאיגרא רמא" וכו'. לכן נאמר "לקול תחנוני" ולא "בקולי".

והיא לא פרוחה לעילא מעצמה לזה אמר תהיינה אזניך הם המלאכים הנקרא אזני ה' קשובות לקול תחנוני דייקא דהיינו תחינה שלי שמבקש על עצמו שהם יעלו התפלות למעלה לפני השי"ת [השם יתברך] ב"ה אמן

ותפילה זו אינה עולה למעלה מעצמה. משום כך נאמר "תהיינה אזניך" — אלו המלאכים, הנקראים "אזני ה'" — "קשובות לקול תחנוני" דווקא, כלומר לתחינה שלי, שבה אני מבקש על עצמי: שהם יעלו את התפילות למעלה, לפני ה' יתברך. אמן.

(ודקדוק זה לחלק בין מ"ש שמע' [שמעלה] בקולי ובין מ"ש לקולי ע' [עייין] כיוצא בזה בפ' ראה ע"פ כי תשמע בקול כו' ועיין בזהר פי' וישלח (דקס"ט סע"א [סוף עמוד א]):

(ולעניין ההבחנה המדויקת הזאת בין מה שנאמר "שמע בקולי" לבין מה שנאמר "לקולי", ראו עניין דומה בפרשת ראה, על הפסוק "כי תשמע בקולי" וכו'; ועיינו גם בזהר, פרשת וישלח (סוף דף קס"ט ע"א).

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/rosh-hashanah/6

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק